

Vstal je, odšel k drugi mizi. Bil je skoro razposajeno vesel, in njegovim dovtipom se je smejalo celo obmizje, ki je obsegalo nekako duševno elito cele te družbe.

Ko se je vračal na svoj sedež, je srečal dr. Rajka.

»To je bila nekdaj tvoja ljubica? To je navadna — — —«

Maranu se ni dalo odgovarjati. Najprej se ji sladkajo, potem govore tako o njej! Fej! si je mislil.

Cela družba se je napravila v kavarno. Maran se je poslovil pred vratmi hotela od vseh. Videl je samo še, kako je izginila v daljavi Borisana v družbi dveh polprijanih mladih gospodov, ki sta jo vodila vsak na svoji strani pod pazduho. To je ono dekle, ki sem jo kljub vsem hibam vendar tako cenil kot fino, vsaki umazanosti nedostopno dekle! je zmajal z glavo in odšel spat.

Zadovoljno se je zleknil po postelji in kmalu mirno zaspal. Umetnik je premagal in strl človeka v njem...

Drugo jutro je telegrafiral prijatelju Otonu v Monakovo, da se vrne takoj in da je ozdravljen za vedno.

Proti poldnevu se je odpeljal. V Monakovem je hitel takoj v svoj atelier.

Tri ure pozneje ga je posetil prijatelj, ki ga ni mogel priti čakati na kolodvor.

Obstal je zadivljen pred sliko, ki mu jo je Maran molče pokazal.

Prijel je slikarja iskreno za roki in ga gledal.

»Človek, kako si to storil?«

»Z eno potezo, kakor si rekel, ko si jo videl prvič«, je odgovoril Maran smehljaje se. »Glej, prej je bila ženska, človek, a z eno samo potezo sem ji udahnil ono, česar prej nisem zapazil na njej, a sem videl v nedeljo: — nekaj, rekel bi, podčloveškega, živalskega... To je bil ves mišsterij!«

Zavila sta na pestro šetališče. Prijatelj je z radostjo opazoval slikarjev veseli, ponosni obraz...

Umetnik je premagal in strl človeka v njem...

PSIHLOG. ČRTICA.

SPISAL IVO ŠORLI, PODMELEC-TOLMIN.

Sodni adjunkt Pasar je bil fin in temeljit psiholog. Vsi kritiki njegovih spisov so mu priznavali to vrlino, in tudi v vsakdanjem življenju mu je naredil marsikdo tak poklon.

Skoro vsi ljudje okrog njega so mu bili le predmet opazovanja in proučevanja, zato mu je bilo povsod zanimivo in prijetno. Res, da jih je malo obstalo pred njim in da je imel le malo resničnih prijateljev, toda izhajal je skoro z vsakim človekom, kajti geslo mu je bilo: vse umeti, se pravi: vse odpustiti. In on je umel vse, zato je tudi vse oprostil.

Umel je tudi svojo ljubico, študentko Amalijo in ji zato vse oprostil. Imela je pred njim že tri druge in vse je pustila ona, toda Pasar si je razlagal to s tem, da so bili pač kaki tepci, ki je niso umeli in ji zato vsako malo neumnost očitali, kar ji je presedalo, kakor mu je sama zatrjevala, ko je izvedel od drugih ljudi, da on ni prvi njen ljubček. Sama mu je namreč zatrdila takrat, ko jo je prvič poljubil, da je to prvi njen poljub v življenju, toda on si je to razlagal pozneje, ko je izvedel da ni bilo res, s tem, da mu kot finočuteča ženska ni hotela zagreniti slasti prvega poljuba. Ako sta kdaj na izprehodih srečala potrebnega berača, pa mu je on dal par novčičev, in ga je ona radi tega nevoljno pokarala, razlagal si je to, kar bi bil kak puhloglavec imenoval trdosrčnost, s tem, da je ona pač varčno dekle, ki bo nekdaj štedljiva gospodinja. Videl je, da ne more izhajati skoro z nobenim člove-

kom, da nima niti ene prijateljice, da jo mrže kolegkinje, ki so njemu izredno uga-jale, toda to mu je bil le dokaz njenega duševnega aristokratstva, ki se težko prilagodi svojemu miljeju. Bila je s svojo gospodinjo, ubogo staro ženo, ki se ji je trudila čitati vsako željo z obraza, često vpricho njega osorna in neprijazna, a v tem je videl le njeno odločnost, ki mu bo v zakonu vsled njegove prevelike mehko-srčnosti zelo potrebna. On je kot fin in temeljit psiholog pač vse razumel in vse oprostil, zato je pa s svojo lepo ljubico tudi izhajal, česar nepsihološki bebci niso mogli doseči.

Nekega dne pa je dobil poziv, naj gre nadomestovat v trgu Pelzburg sod-nika, ki je dobil mesec dni dopusta. Poslovil se je s težkim srcem od svoje ljubice in odšel na deželo.

Nesreča je hotela, da je že prve dni svojega bivanja v Pelzburgu padel s ko-lesa in si prebil lice. Amaliya ga je vpraševala v preplašenih pismih, ali je rana globoka... No, on jo je mogel kmalu pomiriti, da ni hudega in da se rana iz-borno celi. Kako blago srce ima! si je mislil...

Čez en mesec se je vrnil k njej. Stra-sno jo je stisnil k sebi, toda zapazil je kmalu, da je postala proti njemu nekam hladna. Branila se je vsake njegove lju-beznivosti, izvila se vselej brez poljuba naglo iz njegovih rok.

In psiholog Pasar je premišljeval o notranjih vzrokih tega pojava. Glede poljubov mu je vse sama razložila: čitala je temeljito razpravo profesorja Könnnerja, da so poljubi zdravju nevarni in tudi neeste-tični. Hm, svoje mnenje ima o vsem in to je lepo, si je mislil. Toda čemu se tako boji mojih posetov? Kajti adjunkt Pasar je bil fin in temeljit psiholog, ki mu ni moglo uiti, da ga sprejema Amaliya čim dalje bolj neuljudno. No, bil je pa on človek, ki je vedel, da so dekleta včasih bolehná,

v posebnih fizičnih, zato tudi posebnih psihiških razmerah, bil je sploh človek, ki je vse razumel, zato tudi vse oprostil.

Toda, že cel teden je taka! In vedno bolj čudna! Dasi je bil fin in temeljit psiholog, vendar ni mogel tega razumeti. Najbolje, da gre k njej in jo sam vpraša.

Stal je pred njenimi vratmi. Nekdo je pri njej! Že zopet ta Ida! Pasar je bil sicer fin in temeljit psiholog, toda težko mu je bilo vendar umeti, zakaj se Amaliya druži raje s to razbrzdano, plitvo žensko, kakor z drugimi, blagimi, poštenimi kole-ginjami.

Sam ni vedel, ali naj vstopi ali ne. Prisluškoval je.

»Torej ti se ga hočeš res otresti, tvo-jega psihologa? Meni se zdi pa vendar, da si neumna, — imeniten človek je!« je slišal Ido.

»Eh, kaj mene briga imeniten človek! S tisto ostudno, rudečo liso na licu se mi priklati iz Pelzburga, pa misli še, da bom trpela njegove neumne ljubeznivosti. Fej!« je odgovorila Amaliya in zažvižgala pri-ljubljeno pouličnico.

Pasar je slišal dovolj. Nasmehnil se je in odšel po stopnicah...

V veži se je potrkal po čelu. O ti fini in temeljiti psiholog! Zdaj imaš njene no-tranje vzroke! se je zasmel in šel dalje.

In ni ga bilo več.

Nobenih velikih notranjih bolečin ni občutil. Samo to je opazil na sebi: ko je hotel objektivno naslikati v svojem nasled-njem delu dušo svoje bivše ljubice, skrem-žila se mu je ta slika nehotoma in neve-doma v karikaturu...

ZAŠEL!... ČRTICA. SPISAL IVO TROŠT.

Listal sem po starih papirjih, belež-kah, konceptih, prepisih in iskal neko sim-fonijo L. van Beethovna. Kar mi pride